

# Edunvalvontaohjelman tarkistus

Kunnanhallitus 04.05.2026 § 93

Valmistelija

kunnanjohtaja Henri Ruotsalainen, 040 488 3011, henri.ruotsalainen@lapinlahti.fi

Edunvalvontaohjelman tavoitteena on varmistaa, että Lapinlahden ääni kuuluu valtakunnallisessa keskustelussa – erityisesti niissä kysymyksissä, jotka vaikuttavat kunnan elinvoimaan, palveluihin, saavutettavuuteen ja investointimahdollisuuksiin. Ohjelma toimii työkaluna kunnan johdolle, luottamushenkilöille ja viranhaltijoille vaikuttamistyössä.

Ohjelman tulee koota yhteen Lapinlahdelle keskeiset kehittämiskohteet ja edunajamisasiat, joita kunta voi esittää kansanedustajille, ministeriöille ja muille päätöksentekijöille, sekä yhteensovittaa tavoitteitaan sekä Pohjois-Savon maakunnan hallitusohjelmatavoitteiden, että Ylä-Savon yhteisen edunvalvontaohjelman kanssa.

Ohjelma on tarkoitettu eläväksi asiakirjaksi, jota päivitetään tarpeen mukaan. Sen avulla Lapinlahti voi entistä systemaattisemmin ja vaikuttavammin edistää kunnan etua ja kehitystä valtakunnallisella tasolla. Vuoden 2027 eduskuntavaaleihin on aikaa enää noin vuosi, ja siksi edunvalvontatyö tulevan hallitusohjelman tavoitteisiin vaikuttamiseksi on erityisen tärkeää juuri nyt.

Lapinlahden kunnanhallitus 20.10.2025 § 234 kävi evästyskeskustelun Lapinlahden kunnan edunvalvontateemoista ja päätti perustaa työryhmän, johon nimitettiin Harri Väänänen, Ossi Martikainen, Kari Virranta ja kunnanjohtaja Henri Ruotsalainen. Edunvalvontatyöryhmä on kokoontunut 2.2.2026 ja päivitti edunvalvontaohjelmaa seuraavanneiksi. Ennen päivitystä kärkeä oli yhteensä 9, minkä koettiin olevan liian monta.

Lapinlahdelle tärkeitä edunvalvottavia asioita on saatu sisällytettyä Pohjois-Savon Maakuntahallituksen 30.3.2026 § 34 hyväksymiin hallitusohjelmatavoitteisiin (mm. saavutettavuuden ja liikenneinfra osalta, elinkeinoelämän kehittämistarpeiden osalta, sekä koulutuksen osalta). Myös valmisteilla olevassa Ylä-Savon edunvalvontaohjelmassa on useita Lapinlahdelle tärkeitä elementtejä liittyen mm. VT5:een, elinkeinoelämään ja koulutukseen).

Lapinlahden kunnan edunvalvonnan kärjet:

## 1. Saavutettavuus ja liikenneinfrastrukturi

### **Pääväylähankkeiden rahoituksen ja suunnittelun edistäminen/VT5 kehittäminen:**

1. Rahoituksen edistäminen VT5 Valkeinen-Taipale (Nerkoon kohta)
2. Suunnittelukohteeksi saaminen VT5 Siilinjärvi–Alapitkä
3. Tien oikaisu ja mäkien leikkaus Mäntylähti-Lapinlahti (Sihvonlahden kohta)

**Alempiasteisen tieverkon kunto:** erityisesti maaseudun elinkeinoelämän, huoltovarmuuden ja turvallisuuden kannalta. Kohteita esimerkiksi Nerkoonniementie; Suoniemen alueen kehittäminen. Rautavaarantie; Varpaisjärvi-Korpijärvi-väli, Suomen Lantakaasu Oy:n satelliittilaitos.

**Rautatieinfrastrukturi:** Raakapuuterminalin siirto pois taajamasta turvallisuuden, meluhaittojen ja liikenteen sujuvuuden lisäämiseksi. Terminalin siirto vapauttaa maa-alueen muuhun käyttöön.

## 2. Sote-palvelujen turvaaminen

Lapinlahden vuodeosaston säilyminen. (P-SHVA:lla hanke vuodeosaston kehittämiseksi)

Varpaisjärven terveyskeskuksen säilyminen.

Tavoite on turvata lähipalvelujen säilyminen Lapinlahdella, erityisesti lasten, ikääntyneiden ja paljon palveluja tarvitsevien osalta. Edunvalvonta- ja yhteistyö Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Tavoitteena myös työpaikkojen säilyminen ja kuntakonsernin omistamien kiinteistöjen vuokrattuna säilyminen.

## 3. Elinkeinoelämän kehittäminen ja investointitarpeet

**Suoniemen kiertotalousalueen kehittäminen:** uusiutuvan energian ja biotalouden investointien edistäminen. Alueen infrastruktuurin parantaminen mukaan lukien Suoniementie ja Linnansalmentien liittymä. Suoniemen alueen kaavan päivitys.

**Alapitkän seudun kehittäminen ja teollisuustonttien markkinointi:** eritoten suurta sähkökapasiteettia vaativa teollisuus, uusiutuvan energian ja biotalouden investointien edistäminen. Alapitkän alueen kaavan päivitys.

Kunnan taajamien (Kivistöntie, VT5 varsin, Berliini) teollisuustonttien markkinointi ja houkuttelevuuden lisääminen.

## 4. Koulutus- ja työllisyyspalvelujen turvaaminen

Tavoite on vahvistaa alueen osaamispohjaa ja työvoiman saatavuutta. Toimenpiteinä mm. Kuopion työllisyysalueen omistajuus ja edunvalvonta työllisyyslautakunnan kautta, sekä yhteistyö oppilaitosten (Sakky, YSAO) kanssa, jatkuvan oppimisen mallit, osaamisen tunnistaminen ja täydennyskoulutus.

## 5. Valtionosuusuudistus – ns. sote-hännän katkaisu

Tavoite on turvata Lapinlahden kunnan rahoitusasema uudessa valtionosuusjärjestelmässä. Sote-uudistuksen jälkeen Lapinlahden kunta on ollut 20. suurimman sote-leikkauksen valtionosuuksissaan kokenut kunta. Laskennallisesti leikkaus oli -455 euroa per asukas. Sote-erän poistolla valtionosuusjärjestelmästä olisi merkittävästi positiivinen vaikutus Lapinlahden kunnalle. Valtionosuuksien tulee perustua kuntien nykyisiin tehtäviin.

## 6. Kuntien välinen yhteistyö ja vaikuttaminen

Tavoitteena kunnan aseman vahvistaminen maakunnallisessa ja valtakunnallisessa päätöksenteossa. Strateginen yhteistyö naapurikuntien kanssa (esim. VT5 Valkeinen –Taipale (Iisalmi), Siilinjärvi-Alapitkä) maakunnallisissa ja maakunnallisissa vaikuttamisyhteyksissä. Yhteinen vaikuttamistyö kansanedustajiin ja ministeriöihin.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

käydä lähetekeskustelun edunvalvontaohjelman päivitystarpeista ja tarvittaessa

antaa evästyksiä edunvalvontaohjelman tarkistukseen viranhaltijoille ja työryhmälle

Päätös

Kunnanhallitus kävi lähetekeskustelun edunvalvontaohjelman päivitystarpeista ja päätti, että

edunvalvontaohjelmantöryhmän tulee kokoontua vielä uudelleen tarkentaa ja täydentää ohjelmaa sekä tuoda se sitten kunnanhallituksen käsittelyyn.

Kunnanhallitus 31.8.2026 § 168  
401/00.02.01/2025

Valmistelija

kunnanjohtaja Henri Ruotsalainen, 040 488 3011, henri.ruotsalainen@lapinlahti.fi

Edunvalvontaohjelman päivityksen puitteissa on tavattu Pohjois-Savon liiton maakuntainsinööri Patrick Hublin, jonka kanssa käytiin keskustelua valtatie 5:n kehittämisen ja Lapinlahden keskustassa sijaitsevan raakapuutermiinalin siirtämisestä.

Valtatie 5:n osalta on erittäin tärkeää Valkeinen-Taipale (Nerkoon kohta) rahoituksen edistäminen ja Siilinjärvi–Alapitkä välin suunnittelukohteeksi saaminen. Lisäksi tunnistettiin tärkeäksi liikenteen sujuvoittaminen ja turvallisuuden lisääminen välillä Lapinlahti-Mäntylähti (mm. 60 km/h rajoitusalue hankalan liittymän takia, sekä tien oikaisu ja mäkien leikkaus Sihvonlahden kohdalla). Kohde jatkuu keskeisenä Lapinlahden kunnan edunvalvontakohteena.

Raakapuutermiinalin siirto on sidoksissa Sänkimäen raakapuutermiinalin kehittämiseen, josta on tehty Traficomien hyväksymispäätös kesäkuussa. Tarkoitus on päätöksen lainvoimaisuuden jälkeen aloittaa ensimmäiset urakat, mm. raakapuutermiinalialueen painopenkka. Hankkeen tavoite on olla valmis v. 2028, jonka jälkeen Lapinlahden taajaman raakapuutermiinalin siirto voisi toteutua. Kohde jatkuu keskeisenä Lapinlahden kunnan edunvalvontakohteena.

Lapinlahti on ollut mukana viranhaltijavalmistelussa Ylä-Savon edunvalvontasuunnitelman laatimisessa (kts. erillinen pykälä). Lapinlahden kannalta tärkeitä edunvalvottavia asioita (mm. VT5, alempi tieverkko, elintarvikeviennin edistäminen) on saatu sisällytettyä suunnitelmaan ja se on yhdensuuntainen Lapinlahden edunvalvontasuunnitelman kanssa.

#### **Lapinlahden kunnan edunvalvonnan kärjet:**

#### **1. Saavutettavuus ja liikenneinfrastruktuuri**

##### **VT5 kehittäminen:**

1. Rahoituksen edistäminen VT5 Valkeinen-Taipale (Nerkoon kohta). (Tavoitteena päätös seuraavalla hallituskaudella, investointivalmiiden kohteiden osalta pääväyläasetuksen toimeenpano)
2. Yleissuunnittelusta tiesuunnitelmaksi VT5 Siilinjärvi–Alapitkä
3. Mäntylähti-Lapinlahti (1. Lapinlahden eteläinen liittymä, 60 km/h pääväyläasetuksen vastainen, osaksi joululahjarahoja, 2. Sihvonlahden kohta)

**Elinkeinoelämälle tärkeä vähäliikenteisen tieverkon kunto:** erityisesti maaseudun elinkeinoelämän, huoltovarmuuden ja turvallisuuden kannalta. Kohteita 2-3. Nerkoonniementie; Suomen Lantakaasu Oy/Suoniemen alue. Rautavaarantie; Varpaisjärvi-Korpijärvi, Suomen Lantakaasu Oy.

**Rautatieinfrastruktuuri:** Raakapuutermiinalin siirto pois taajamasta turvallisuuden, meluhaittojen ja liikenteen sujuvuuden lisäämiseksi. Terminiinalin siirto vapauttaa maa-alueen muuhun käyttöön. (Vaikuttaminen viranomaisvalmisteluun liikenne- ja viestintäministeri, Väylä-virasto, yhteys Siilinjärvi-Viinijärvi radan sähköistämiseen, MAL-kohde, maan omistus, yli- tai alikäytävä)

**Tietoliikenneverkot:** Kiinteät- ja mobiililaajakaistayhteydet (maa- ja metsätalousyrittäjyys, huoltovarmuus, turvallisuus)

## 2. Sote-palvelujen turvaaminen

Lapinlahden vuodeosaston kehittäminen opetus- ja kuntoutusosastoksi. (poliittinen vaikuttaminen)

Lapinlahden terveyskeskuksen laajan palvelutason säilyttäminen (Lapinlahden terveyskeskuksessa sijaitsevat lääkäri- ja hoitajavastaanotot, kiirevastaanotto, röntgen, laboratorio, mielenterveys- ja päihdepalvelut, seksuaaliterveysneuvola, kotihoito sekä perusterveydenhuollon Lapinlahden osasto), ja

Varpaisjärven terveyskeskuksen perusterveyden palvelujen säilyttäminen (Varpaisjärven terveysasemalla on perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluja).

Edunvalvonta- ja yhteistyö Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Tavoitteena myös työpaikkojen säilyminen ja kuntakonsernin omistamien kiinteistöjen vuokrattuna säilyminen.

## 3. Elinkeinoelämän kehittäminen ja investointitarpeet

**Suoniemen kiertotalousalueen kehittäminen:** uusiutuvan energian ja biotalouden investointien edistäminen. Alueen infrastruktuurin parantaminen mukaan lukien Suoniementie ja Linnansalmentien liittymä. Suoniemen kaavan päivitys.

**Alapitkän seudun kehittäminen ja teollisuustonttien markkinointi:** eritoten suurta sähkökapasiteettia vaativa teollisuus, uusiutuvan energian ja biotalouden investointien edistäminen.

Kunnan taajamien teollisuustonttien markkinointi ja houkuttelevuuden lisääminen. Keskustan kaavan kehittäminen (VR:n nykyinen alue, torin-pankin-kunnanviraston alue).

Kunnalla valmis ja toimiva prosessi erilaisen yritystoiminnan vastaanottamiseen ja sijoittamiseen.

Liikuntahallin valtionrahoituksen turvaaminen ja liikenneturvallisuuden parantamisen ja mahdollisten lähiliikuntapaikkojen rahoitusmahdollisuudet (MAL, EVK, P-SL, OKM).

## 4. Koulutus- ja työllisyyspalvelujen turvaaminen

Tavoite on vahvistaa alueen osaamispohjaa ja työvoiman saatavuutta. Toimenpiteinä mm. Kuopion työllisyysalueen omistajuus ja edunvalvonta työllisyyslautakunnan kautta, sekä yhteistyö oppilaitosten (Sakky, YSAO) kanssa, jatkuvan oppimisen mallit, osaamisen tunnistaminen ja täydennyskoulutus.

Turvataan kulttuuri- ja luovien alojen toiminta

## 5. Valtionosuusuudistus – ns. sote-hännän katkaisu

Tavoite on turvata Lapinlahden kunnan rahoitusasema uudessa valtionosuusjärjestelmässä. Sote-uudistuksen jälkeen Lapinlahden kunta on ollut 20. suurimman sote-leikkauksen valtionosuuksissaan kokenut kunta. Laskennallisesti leikkaus oli -455 euroa per asukas. Sote-erän poistolla valtionosuusjärjestelmästä olisi merkittävästi positiivinen vaikutus Lapinlahden kunnalle. Valtionosuuksien tulee perustua kuntien nykyisiin tehtäviin.

## 6. Kuntien välinen yhteistyö ja vaikuttaminen

Tavoitteena kunnan aseman vahvistaminen maakunnallisessa ja valtakunnallisessa päätöksenteossa. Strateginen yhteistyö naapurikuntien kanssa (esim. Iisalmi: VT5 Valkeinen –Taipale, Siilinjärvi: Pöljä-Alapitkä) maakunnallisissa ja valtakunnallisissa

vaikuttamisyhteisissä. Aktiivisuuden nosto vaikuttamistyössä kansanedustajiin ja ministeriöihin.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

käydä lähetekeskustelun edunvalvontaohjelman päivitystarpeista ja tarvittaessa antaa evästyksiä edunvalvontaohjelman tarkistukseen viranhaltijoille tai työryhmälle

Päätös

Kunnanhallitus päätti

käydä lähetekeskustelun edunvalvontaohjelman päivitystarpeista ja tarvittaessa antaa evästyksiä edunvalvontaohjelman tarkistukseen viranhaltijoille ja työryhmälle